
Shri Rama Sambodhana Stotram

श्रीरामसम्बोधनस्तोत्रम्

Document Information

Text title : Shri Rama Sambodhana Stotram

File name : rAmasambodhanastotram.itx

Category : raama

Location : doc_raama

Proofread by : Aruna Narayanan narayanan.aruna at gmail.com

Description/comments : From stotrArNavaH

Latest update : September 12, 2020

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 13, 2020

sanskritdocuments.org

Shri Rama Sambodhana Stotram

श्रीरामसम्बोधनस्तोत्रम्

मत्स्य कूर्म किटे मर्त्यसिंह वामन भार्गव ।
राम प्रलम्बडन् कृष्ण कल्किन्(कले)पाहि दशाङ्गते ॥ १ ॥

॥ बालकाण्डः ॥

राम दाशरथे रक्ष कौसल्यातनयाग्रज ।
भरतस्य च सौमित्र्योः क्रीडापर मनोहर ॥ २ ॥

अधीतवेदवेदाङ्गधनुर्वेद मडामते ।
कौशिकार्थित तल्लब्धबलातिबल पाहि माम् ॥ ३ ॥

ताटकाताटकेयारे गाधिजाध्वररक्षक ।
पादरेणुकणत्राताडल्य कल्यो वने मम ॥ ४ ॥

माडेश्वरधनुर्भङ्गप्रीतवैदेडतत्सुत ।
गृहीतपाणे सीतायाः स्वतातस्य नियोगतः ॥ ५ ॥

जामदग्न्यनिरुद्धाध्वन् धनुषा तत्तपोहर ।
प्रविष्टायोध्ध भुञ्जान मानुषान् भोगसञ्चयान् ॥ ६ ॥

बडूनूतून् भुविजया सार्धं तं मानसार्पितं (सन्मानसार्थितं) ।
श्रिया विष्णुरिविजस्रं तथा शोभित पाहि माम् ॥ ७ ॥

॥ अयोध्याकाण्डः ॥

राज्यदानसमुद्युक्तजनकासङ्घ्यसद्गुण ।
मन्थराडितरोषेण डैकेय्या विद्वितोत्सव ॥ ८ ॥

सन्त्यक्तराज्य तत्प्रीत्यै वनवासमडोदय ।
ससीतालक्ष्मणारण्यं प्रयातोद्दिश्य तापस ॥ ९ ॥

अनुयात जनेनापि दूरं साडेतवासिना ।
पितृभ्यां तमसातीरं प्राप्त वञ्चिततज्जन ॥ १० ॥

शङ्खगिभेरपुरे लब्धनिषादक्षितिभृत्सप्य ।
तीर्णगङ्गासरित् भूयस्सन्निवर्तितसारथे ॥ ११ ॥

(भरद्वाजस्य) वयसा चित्रकूटमुपागत ।
सीतया प्राप्तविलुते रभ्येष्वेतस्य सानुषु ॥ १२ ॥

पितुर्मरणातः पश्चान्मातुलस्य कुलात् पुरीम् ।
अयोध्यामागतेनात्मज(नकादर्शनी)द्भववात् ॥ १३ ॥

कोपात् सन्तममनसा राज्यप्राप्तौ विरागिणः ।
वसिष्ठाधनुशिष्टेन निन्दितामपुरोधसा ॥ १४ ॥

भाना शिष्येण दासेन भरतेन (मुहुर्मुहुः) ।
शिरसा याचितास्मै तु दत्तश्रीपादुकाद्भय ॥ १५ ॥

तस्मिन्निवृत्ते सन्त्यज्य चित्रकूटगिरिं गत ।
अत्राश्रमं तत्प्रिययानसूयाभिष्यया ततः ॥ १६ ॥

दिव्याम्भराङ्गरागादिवस्तुना जनकीगुणैः ।
प्रीतया मानितात्मीयदारानिन्दिततत्पद ॥ १७ ॥

॥ अरण्यकाण्डः ॥

प्रविष्टदण्डकारण्य तद्वासिमुनिसत्तमैः ।
आशासानै(द्वैत्यवधं) स्वरक्षार्थमुपस्थित ॥ १८ ॥

प्रतिश्रुतावनैतेषां भवद्विषयवासिनाम् ।
विराघमाधिन्नात्मीयपादय्याराञ्छिताश्रम ॥ १९ ॥

शरभङ्गादियमिनां वयसा(प्रीतमानस) ।
प्राप्तपञ्चवटीस्थान रभ्ये गोदावरीतटे ॥ २० ॥

वृषस्यन्त्या शूर्पाण्य्या पतित्वेनार्थितार्तया ।
सौमित्रिणा छिन्ननासाकर्णा तस्याः स्वभाङुना ॥ २१ ॥

तत्क्षणेन तदार्युन्धभरादिरिपुभञ्जन ।
यतुर्दशसहस्रत्रियामाचरनिषूदन ॥ २२ ॥

तच्छ्रुत्वा सरुषा पङ्क्तिवदनेन तनूजतः (?) ।
सुन्दस्य स्वसहायेन मायामृगवपुर्भृता ॥ २३ ॥

विलोभितात्मदाराथ तथा प्रेरित तद्गृहे ।
 मारीचानुगतैतस्य प्राण्डारिन्ननुद्भुत ॥ २४ ॥
 जानकीवाक्यतमेन लक्ष्मणेन दशास्यतः ।
 विजनादाश्रमपदात् गृहीतप्रिय योरतः ॥ २५ ॥
 मध्येमार्गं भगोन्द्रेण विरथेन कृताञ्जिना ।
 तत्राण्डारिणाशोकवनिःकास्थापितप्रिय ॥ २६ ॥
 निवृत्तारण्यतस्सीताऽदर्शनात्तममानस ।
 अरण्येषु मडीघ्नेषु सरित्सु सरसीषु य ॥ २७ ॥
 मडिलाविशितोन्मत्तदशापत्र स्मरार्तिमन् ।
 कृतसंस्कारगुणेश भ्रष्टममेधविधानतः ॥ २८ ॥
 तन्मोक्षदायिन् सत्येन जितलोकप्रदानतः ।
 शुश्रूषया य धनुषा जितदीनार्यशत्रुक ॥ २९ ॥
 उतयोजनबाह्याभ्योदरतूरकबन्धक (?) ।
 (ततः प्रस्थाय) शबरीं प्राप्त सम्भूजितैतया ॥ ३० ॥
 ॥ किञ्चिन्धाकाण्डः ॥
 पम्पातीरे उनुमता सङ्गताथाग्रजन्मना ।
 वालिना सूनुना भानोर्निरस्तेन समन्त्रिणा ॥ ३१ ॥
 ऋश्यमूकाद्रिशिभरे कृतसभ्याग्निसाक्षिकम् ।
 सालभग्नसञ्जातप्रत्ययेन तद्दुःकितः ॥ ३२ ॥
 उतवालिन् पुनस्तस्मै दत्तवानरराजत ।
 सडतारारुमं वर्षाकाले मात्यवदाह्वये ॥ ३३ ॥
 गिरौ सीताविरडञ्जं प्राप्त दुःभमगोथरम् ।
 वायां, कनीयसाश्वस्त कुपिते मत्तयेतसि ॥ ३४ ॥
 ग्राम्यभोगरते भानुतनये स्वानुजे पुरीम् ।
 किञ्चिन्धां याति तद्द्वारे विडितज्यारवे सति ॥ ३५ ॥
 भीतेन उनुमद्वाक्यात् सुमित्रात्मजसान्त्वने ।
 तारां प्रेषयता तेन कपीन् सङ्गुहताभिलान् ॥ ३६ ॥

अरण्यपर्वतनदीवासानतिबलोत्कटान् ।
 दृक्षु प्रेषयता सर्वास्वशेषान् वदताद्भुतान् ॥ ३७ ॥
 तेभ्यो देशान् समन्विष्टवैद्रेष्ठतनयात्मजे ।
 वायोरर्षितकार्यत्वाद्गुणिविभूषण ॥ ३८ ॥
 ताराङ्गदादियुक्तेन तत्र तत्र विचिन्वता ।
 सीतां कालात्ययात्तीक्ष्णदण्डत्वाद्भानरप्रभोः ॥ ३९ ॥
 भीतेनाश्रस्तमनसा सम्पातेर्वयसा पुनः ।
 स्वभ्रातृवधदुःखस्य तस्मै दत्तजलाञ्जलेः ॥ ४० ॥
 अशोकवनिजावाससीतादर्शिव्यक्षुषः ।
 रामसाहाय्यकरणासमुत्थितगरुत्मतः ॥ ४१ ॥
 ॥ सुन्दरकाण्डः ॥
 मछेन्द्रशैलारुढेन तूर्णं तीर्णपयोधिना ।
 अनाश्रस्तेन तन्मध्ये सिंलिकाधनिरोधिना ॥ ४२ ॥
 प्रविष्टेन पुरीं लङ्कां रात्रौ तद्देवता जिता ।
 शीघ्रुपानमदाविष्टनिद्राणस्य वधूस्ततः ॥ ४३ ॥
 दशास्यस्थालोकयता निराशेनापि दर्शने ।
 वैदेख्याः शिशुपामूले वसन्त्यास्तत्तरोः पुनः ॥ ४४ ॥
 दलावृतेन कथिताशेषराघववृत्ततः ।
 प्रत्ययार्थं सशङ्कायः सीताया भूरुडात्ततः ॥ ४५ ॥
 अवतीर्णं दत्तस्वकरभूषेण सीतया ।
 आलोकितेन शस्तेन कृतसम्भाषणेन च ॥ ४६ ॥
 उक्तकाकादिवृत्तेन दत्तयूडाविभूषतः ।
 उक्तस्वदैत्यवाक्येन स्वमुद्दिश्य तु श्रुवनम् ॥ ४७ ॥
 अनुज्ञातेन रथिताशोककाननभङ्गतः ।
 प्रासादभेदिना रम्यतोरणं समुपेयुषा ॥ ४८ ॥
 दासोऽहं कोसलेन्द्रस्येत्यादि श्रावयता वयः ।
 डिङ्करान् पञ्च सेनेशान् सप्त मन्त्रिसुतानपि ॥ ४९ ॥

जम्बुमाविनमक्षं य युद्धे उतवता बलात् ।
वलादिशिद्धिसुष्टेन ब्राह्मणस्त्रेण बन्धनात् ॥ ५० ॥

रज्जवन्तराणां संसर्गाद्धिमुक्तेनाञ्जसा पुनः ।
तज्ज्ञात्वापि कृतां पीडां सडमानेन राक्षसैः ॥ ५१ ॥

प्रविष्टेन दशग्रीवसत्मां यातुभिरावृताम् ।
कथितस्वकपीशानसप्यमुष्यप्रवृत्तिना ॥ ५२ ॥

कुपितेनारिणा ङिसां कर्तुमुद्युञ्जता पुनः ।
विभीषणवचोभङ्गीविनिवर्तितयेतसा ॥ ५३ ॥

दडतास्य प्रियं वालमित्यादिष्टवता भटान् ।
दग्धवालेन वालाग्निदग्धारिपुरवेशमना ॥ ५४ ॥

वैदेडीकरुणावाङ्मयशीतलाङ्गूलवह्निना ।
प्रस्थितेन पुनः शैलं त्रिकूटमधितिष्ठता ॥ ५५ ॥

तीर्णवारिधिना सर्वैर्नन्दितेनाङ्गदादिभिः ।
तेभ्यः प्रोक्तस्ववृत्तेन पानेऽनुमतिदायिना ॥ ५६ ॥

मधुनो वारितवता तद्धनावनवानरान् ।
दधिवङ्गत्रमुमानात्मसन्निधानमुपेयुषा ॥ ५७ ॥

विज्ञापितात्ममडिलादृष्टिवाङ्मय उन्मता ।
प्रशंसित परिष्वक्तमारुतात्मज ते नमः ॥ ५८ ॥

॥ युद्धकाण्डः ॥

श्रुत्वा उन्मुमतो वाङ्मयं उरिवीरैर्वृताध्वनि ।
सुग्रीवप्रमुष्पैस्तीरं प्राप्त सिन्धुमडीपतेः ॥ ५९ ॥

तत्रागताय सन्त्यज्य पूर्वजं कालयोदितम् ।
(सत्य)वाङ्मयमशङ्कन्तं मैथिलीदानगोचरम् ॥ ६० ॥

स्वनिन्दनपरित्यक्तपुत्रदाराय धीमते ।
आत्मानं सर्वलोकानां शरण्यं भजते गतिम् ॥ ६१ ॥

सुग्रीवादीन् पुरस्कृत्य स्वाङ्गिञ्चन्यपुरस्सरम् ।
विभीषणाय सर्वेभ्यो भूतेभ्योऽभयदायक ॥ ६२ ॥

धममाशङ्कमानानां सुग्रीवादिवनौकसाम् ।
 परिहारकर स्वीयसामर्थ्यस्य प्रदर्शनात् ॥ ६३ ॥
 भूयस्तदनुमत्या तमङ्गीकृत्याभिषेचनम् ।
 कृतवांस्तस्य तद्वाक्यात् समुद्रं शरणागत ॥ ६४ ॥
 दर्शानास्तीर्थं तत्तीरे प्राङ्मुष्णाञ्जलिबन्धन ।
 उपाधाय भुज स्वीयं शयान प्रतिवारिधिम् ॥ ६५ ॥
 तस्मिन्नदत्तवदने सन्त्यक्तक्षम कोपन ।
 थापसंछित्तैरप्यगर्भास्त्रास्मिन् समागते ॥ ६६ ॥
 निष्कोपोत्तरपाथोधितीरस्थासुरमर्दन ।
 तेन तद्वाक्यतो बद्धनलसेतो तदम्भसि ॥ ६७ ॥
 तीर्णवारिनिधे शाभामृगसङ्गैः सडाचिरात् ।
 तस्य दक्षिणतीरे तु प्रामलङ्कापुरान्तिक ॥ ६८ ॥
 अध्ययानपरिश्रान्त त्रातवानरसैन्यक ।
 सुवेलशैलशङ्गस्थ सुग्रीवप्रमुषैः सड ॥ ६९ ॥
 दृष्टत्रिकूटमूर्धस्थलङ्कापुर समन्ततः ।
 तदीशमकुटीभङ्गकृता वानरभूता ॥ ७० ॥
 पुनः सङ्गत तत्स्तोत्रपर तत्साडसाक्षम ।
 निरुद्धलङ्कानगर काननालयपुङ्गवैः ॥ ७१ ॥
 शङ्खित्प्रेरितैर्नागपाशैर्बद्धाङ्ग पक्षिणाम् ।
 नाथेन मुक्तगान्नास्मान्धनान्दपि कर्कशात् ॥ ७२ ॥
 उतधूम्राक्ष पुत्रेण मरुतो वालिसूनुना ।
 वज्रदंष्ट्रासुडननकर मारुतसूनुना ॥ ७३ ॥
 उताकम्पन नीलेन उत(कपि) सेन मडीभृता ।
 उतरावाणसैन्येशप्रडस्ताढ्यराक्षस ॥ ७४ ॥
 प्रथमायोधने पङ्क्तिमुष्प्रेरितशक्तिः ।
 विद्धलक्ष्मण तेनानुद्धृतावश्ज शत्रुणा ॥ ७५ ॥
 वायुसूनोस्तु सौडार्दद्भक्त्या परमयापि य ।

उद्धृतौ ॥ १ ॥ कनिष्ठाश्रितवत्सल (?) ॥ ७६ ॥

समितावधिरुढांससदागतिसुतोत्तम ।

पराश्रितस्वभाषार्तिभुक्तयापदशानन ॥ ७७ ॥

गत्वा विश्रम्यतां लङ्गामित्यनुज्ञाप्रदेशितुः ।

रक्षसां स्वाशुगस्मृत्या व्यथितारातिमानस ॥ ७८ ॥

तद्भयेनातिनिद्रस्थोत्थापितस्थातियत्नतः ।

गिरिमात्रशरीरस्य कुम्भकर्णस्य युध्यतः ॥ ७९ ॥

कपिराजन्भाल्लूनकर्णनासस्य नर्दतः ।

वधकारिन् वालिसूनुडस्ताडतनशान्तक ॥ ८० ॥

उनुमत्संडुतस्वर्गनिलयान्तक तेन य ।

उतत्रिशीर्षातिकायप्राणासंडारिलक्ष्मण ॥ ८१ ॥

रावणीरितविध्यस्त्रविवशाङ्गानुजादिभिः ।

सार्धं वायुसुतानीतदिव्यौषधविशेषतः ॥ ८२ ॥

विभुक्तपीड सुग्रीवडतकुम्भ उन्मूढता ।

निडुम्भप्राणडरण मकराक्षडर स्वयम् ॥ ८३ ॥

निडुम्भिलायां शकारिकृतडोमविघाततः ।

विभीषणवयोजातात् कुपितेनेन्द्रवैरिण ॥ ८४ ॥

सार्धं कृताञ्जिना नानादिव्यास्त्रज्ञेन धीमता ।

धर्मात्मेत्यादिपद्येन प्रतिज्ञां कुर्वता ततः ॥ ८५ ॥

सौमित्रिण ॥ स्वानुजेन उतप्राणेन्द्रशात्रव ।

मिषत्सु वानरेन्द्रेषु नानामूर्तिधर स्वयम् ॥ ८६ ॥

उतमूलबलाढ्येन शौर्यवीर्यादिसम्पदा ।

नानास्त्रविदुषा देवसङ्घगर्वापकर्षिण ॥ ८७ ॥

कृताञ्जे पङ्क्तिवक्त्रेण स्यन्दनं जम्भभेदिनः ।

आरुढ्य सूतेनानीतं दिव्यं मातलिनास्त्रतः ॥ ८८ ॥

अनेकधा विलनारिदशशीर्ष स्वयम्भुवः ।

अस्त्रेण संडुताराते पूर्वजस्योत्तरङ्कियाम् ॥ ८९ ॥

कृतचित्तसमाधान न चिकीर्षोर्जुगुप्सया ।
 विभीषणस्य तेनैव विडितारातिसंस्कृते ॥ ९० ॥
 प्रलापवाक्यैस्तस्त्रीणां निजपारभ्य(सूयकैः) ।
 ज्ञापितोत्कर्ष सीतायां श्रुत्वा विजयमाडवे ॥ ९१ ॥
 निजं हनूमद्वाक्येन सन्तुष्टौ राक्षसीगणम् ।
 अपराधिनमप्यस्माद्रक्षन्त्यां दयया ततः ॥ ९२ ॥
 विभूषितायां भूषाभिः स्नातायां निजमन्तिकम् ।
 विभीषणेनानीतायामशोकगडनादरेः ॥ ९३ ॥
 निजयारित्रसन्देहात् प्रविशन्त्यां दुताशनम् ।
 समागतैर्ब्रह्ममुष्यैर्दिवतैर्विडितस्तुते ॥ ९४ ॥
 तातं निजं पुरस्कृत्य दत्तसीत कृशानुना ।
 शकादिवरलाभेन समुत्थापितवानर ॥ ९५ ॥
 कृताभिषेक लङ्कायां रावणवराजस्य तु ।
 यक्षनाथविमानेन पुष्पकेणशुगामिना ॥ ९६ ॥
 प्रतिप्रयात वैदेह्यै प्रोक्तस्वयरिताध्वनि ।
 सुग्रीवप्रमुषैःस्सार्धं सडदारैः प्लवङ्गमैः ॥ ९७ ॥
 भरद्वाजश्रमं प्राप्त वर्षे पूर्णं यतुर्दशे ।
 आर्ताय भरतायाथ प्रेरितानिलसम्भव ॥ ९८ ॥
 अभियातामुना सार्धं वसिष्ठाद्यैः समन्त्रिभिः ।
 नन्दिग्रामगत त्यक्तजट स्नात विभूषणैः ॥ ९९ ॥
 भूषिताङ्गाभ्यनुज्ञातयान यक्षमडीभृते ।
 स्यन्दनारुढ संप्राप्तसाकेतनगर जनैः ॥ १०० ॥
 पौरैरस्माद्गत प्राप्त निजतातगृहोत्तमम् ।
 वसिष्ठाद्यैः ससचिवैरभिषिक्त पितुः पदे ॥ १०१ ॥
 विभीषणाय दत्तस्वकुलनाथात्मभक्तये ।
 विसृष्ट भानुतनयमुज्वानरसञ्चय ॥ १०२ ॥
 ॥ उत्तरकाण्डः ॥

वत्सरान् दशसाहस्रान् दशवर्षशतान्वितान् ।
 नीतिशास्त्रप्रकारेषु पालितावनिमण्डल ॥ १०३ ॥
 कृताश्रमेध रयितवाजपेय पुनः पुनः ।
 तथा बहुसुवर्णादिकल्पनुष्ठानतत्पर ॥ १०४ ॥
 सामन्तराजमकुटीपथितैर्भण्डिमण्डलैः ।
 नीराजितपदाश्लोकाद्भ्रूजन्भूजन् ॥ १०५ ॥
 लृष्टैर्दशास्यनिधनादभिनन्दित योगिभिः ।
 कुम्भोद्भवमुग्धैः प्रोक्तरावर्णादिकथागणैः ॥ १०६ ॥
 अन्तर्वल्ग्यां तु सीतायां वनवासरतौ पुनः ।
 तद्व्याजज्जनवार्तार्थितो वाल्मीकिसन्ननि ॥ १०७ ॥
 लक्ष्मणस्थापितात्मीयदार तस्यामथाश्रमे ।
 मुनेर्भूमौ प्रसूतायां नाम्ना कुशलवौ सुतौ ॥ १०८ ॥
 तयोर्वृद्धिमतोस्तेन मुनीन्द्रोपोपनीतयोः ।
 अधीतसाङ्गसाशिरोवेद्योर्मुनिना कृतम् ॥ १०९ ॥
 तेन रामायणं वाच्यो विधेयं कुर्वतोः सतोः ।
 छिद्यमाणो वाजिमेधे जनानां पुरवासिनाम् ॥ ११० ॥
 तथा ज्ञानपदानां य राज्ञां संसदि योगिनाम् ।
 ताभ्यां विज्ञापितस्वीयप्रबन्ध भ्रातृभिः सह ॥ १११ ॥
 श्रवणादस्य सन्तुष्टमानसाम्बुज ? ? ।
 यरेभ्योऽप्ययरेभ्योऽपि दूर्वादित्यस्तवलेतुकम् ॥ ११२ ॥
 साकेतदेशवासिभ्यो दत्तमोक्ष ध्यानधे ।
 विजयीभव नित्यं त्वमयोध्याधिपनन्दन ॥ ११३ ॥
 मङ्गलं राघवायास्तु मङ्गलं लक्ष्मणाय च ।
 मङ्गलं भरतायास्तु शत्रुघ्नायापि मङ्गलम् ॥ ११४ ॥
 सीतायै मङ्गलं भूयात्तनयाय सदागतेः ।
 तत्सेवनपरायास्तु तद्भक्तिस्नेहशशये ॥ ११५ ॥
 पुराय भूयात् साकेतनाम्ने दिव्यर्षिमीयुषे ।
 अस्तुत्तराय देशाय कोसलायापि मङ्गलम् ॥ ११६ ॥

सम्बोधनमिदं स्तोत्रं सूनुना वादिभीकृतः ।
वेङ्कटेशेन रामस्य रचितं जयतात् सदा ॥ ११७ ॥
एति श्रीरामसम्बोधनस्तोत्रं सम्पूर्णात् ।

Proofread by Aruna Narayanan

——
Shri Rama Sambodhana Stotram
pdf was typeset on September 13, 2020

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

